

212 september 2025

100 JAAR
VOLOP IN BEWEGING!

DE ZAAISCHE MOLEN

WIND BRIEF

DE MENSEN
VAN DE
ZAAISCHE
MOLEN

JUBILEUMNUMMER 3 DE MENSEN VAN:

DE MAALPLOEGEN van De Koker, Het Jonge Schaap en De Schoolmeester
DE VRIJWILLIGERS ADVIESCOMMISSIE en **HET EDUCATIETEAM**

DE ZAANSCH E MOLE N

DE
MENSEN
MAKEN
HET
VERSCHIL

DE MENSEN VAN DE ZAANSCH E MOLE N

100 JAAR LAT E R

Wie zijn de mensen die het vandaag de dag mogelijk maken dat onze molens in goede staat kunnen blijven draaien? Welke uiteenlopende taken vervullen zij, wat is daarvoor hun motivatie en hoe zien zij de toekomst van De Zaanse Molen?

Het zijn de vrijwilligers die zich, op welke manier dan ook, verdienstelijk maken voor de vereniging en geloven in haar toekomst. Verdeeld over **VI E R SPECIALE EDITIES VAN DE WINDBRIEF** laten we gedurende het jubileumjaar zien in welke raden, commissies, werkgroepen en maalploegen zij actief zijn. Het is een ode aan al die honderden vrijwilligers én begeleidende medewerkers die het mogelijk maken dat De Zaanse Molen zo succesvol invulling geeft aan haar doelstelling: het behoud van werkende molens in de Zaanstreek en het overdragen van kennis over en liefde voor dit belangrijke, levende erfgoed.

IN DIT NUMMER:

- ♦ **DE MAALPLOEGEN** van De Koker, Het Jonge Schaap en De Schoolmeester
- ♦ **DE VRIJWILLIGERS ADVIESCOMMISSIE**
- ♦ **HET EDUCATIETEAM**

- 6 **VRIJWILLIGERS ADVIES COMMISSIE**
DOOR VRIJWILLIGERS, VOOR VRIJWILLIGERS
- 9 **GASTCOLUMN FRANS HOVING**
'PLAATSEN' VAN HERINNERING
- 10 **TERUGBLIK OP HET JUBILEUM**
DE OOIEVAAR, HET PINK EN DE KOKER
- 12 **KLAP VAN DE MOLEN**
HET IFIKZ FESTIVAL
- 16 **MAALPLOEG DE SCHOOLMEESTER AAN HET WOORD**
EEN SOORT PAPIER VOOR IEDEREEN
- 18 **MAALPLOEG DE KOKER AAN HET WOORD**
ONDANKS ROERIGE TIJDEN WEINIG ZORGEN
- 20 **MAALPLOEG HET JONGE SCHAAP AAN HET WOORD**
NIETS ZONDER DE HULP VAN VRIJWILLIGERS
- 24 **JUBILEUMFEESTEN OP DE MOLENS**
DE SCHOOLMEESTER, DE JONGE DIRK, DE HUISMAN,
DE BLEEKE DOOD EN DE BONTE HEN
- 26 **HET EDUCATIETEAM**
ONTVANGT JAARLIJKS 3.000 SCHOLIEREN
- 30 **KOKEN MET MOLENPRODUCTEN**
GOURGETTESALADE MET KABELJAUW
- 32 **TOEN EN NU**
DE GEDURIGE STRIJD
- 35 **ZAANSE MOLENDAG 2025**
EEN GROOT CONCERT MET BANDS EN KOREN
- 36 **RONDJE MOLENS**
NIEUWS UIT HET VELD
- 42 **LEDEN INFORMATIE**
COLOFON

Het was 1965. Martin en ik hadden die zomer molenaar Jo Voorn geholpen met het schoonvegen van molen Het Pink. Dagen waren we bezig geweest en de molen zag er weer goed uit. Achter bij het Molenpanorama van Frans Mars, de vergaderruimte voor de ledenvergaderingen, langs het weefgetouw en het scheerstoeltje, de schilderijen met soms een vleermuis erachter en natuurlijk van de kap tot aan beneden. We kenden de molen en hielpen graag als hij in bedrijf was. Het rondleiden van en uitleggen aan bezoekers was ook zo leuk om te doen. Op de jaarvergadering van de vereniging kregen we als bedankje voor het schoonmaken een zwart-wit foto van een 'mooi gezette' Zaanse oliemolen (verbrand in 1898) uit handen van de voorzitter meneer Job Duyvis. Een mooi aandenken in mijn molen-plakboek.

VERTROUWEN IN DE TOEKOMST VAN ONZE MOLENS

Nu, vele jaren later, zet ik mij als vrijwilliger nog steeds in voor het behoud van het molenerfgoed, als voorzitter van de Noord-Hollandse Molen Federatie. Wij behartigen de belangen van de 160 molens in Noord-Holland. Dit doen we samen met De Hollandse Molen. We organiseren kennisuitwisselingsbijeenkomsten en we staan de moleneigenaren met raad en daad bij. De molenbiotopen in de omgevingswet en de roeden-problematiek vragen nu veel aandacht. De jaarlijkse molencontactdag houden we al 25 jaar op de eerste zaterdag van oktober, waarop we naast een inhoudelijk programma, ook altijd drie molens bezoeken. De afgelopen jaren is er voor besturen van vrijwilligersorganisaties veel veranderd. De wetgeving stelt nieuwe eisen. Elke organisatie met vrijwilligers, met bezit en

personeel past zich aan. De aansprakelijkheidseisen en de governance-eisen vragen om een nieuwe structuur en nieuwe afspraken en onze Molenfederatie helpt eigenaren in deze periode van verandering. Dit is wel even wennen, ook voor De Zaanse Molen. Professionaliseren betekent nieuwe rollen en verantwoordelijkheden voor bestuur en toezichthouders. Hierop worden we gecontroleerd en beoordeeld, zeker als het gaat om het verkrijgen van subsidies of als we aangesproken worden op onze verantwoordelijkheden. Je zou haast vergeten dat het hier toch gaat over een organisatie die draait op de vele vrijwilligers, de kern van de vereniging. Zonder enthousiaste vrijwilligers houden we de molens niet in stand. Want een molen behouden kan toch alleen als hij blijft draaien en als we het onderhoud blijven uitvoeren. Hier is jaarlijks veel geld voor nodig en dat vraagt een inspanning van ons allemaal. Ieder in zijn eigen rol. Molens zijn onlosmakelijk verbonden aan de Zaanse identiteit, ze horen bij het Zaanse erfgoed. De Zaanse molenwereld van 1965 kon nog worden geplakt in één overzichtelijk plakboek, ik ben er van overtuigd dat we met onze inzet en de nieuwe afspraken de molens kunnen behouden voor de toekomst.

Peter Tange
Voorzitter Noord-Hollandse Molen Federatie
Voorzitter Vereniging Zaanse Erfgoed

WE ZIJN ALLEMAAL MET HETZELFDE BESMET:
DE LIEFDE VOOR DE MOLEN

VOOR VRIJWILLIGERS, DOOR VRIJWILLIGERS

door Laurens Vis

Zoals vastgelegd in (artikel 20 van) de nieuwe statuten van De Zaanse Molen is de Vrijwilligers Advies Commissie (VAC) ingesteld door de directeur-bestuurder en na een korte terugtrekkende beweging inmiddels in functie binnen de vereniging. Er in plaatsgenomen hebben Gert Zwagerman (Voorzitter), Nellie van Dijk (Secretaris), Hans Husslage (Lid), Klaas Jacobs (Lid) en Sjoerd Meijeringh (Lid).

De commissieleden zijn gemotiveerd voor hun bijdrage aan de VAC omdat de organisatiegraad van de vrijwilligers binnen de vereniging zeer divers is. Zo functioneren de maalploegen op de molens in hechte gemeenschappen met de molenaars maar zijn andere functies, zoals het bezorgen van de(ze) Windbrief, weer afhankelijk van de individuele inzet.

HET AANDACHTSGEBIED

Het in kaart brengen van de uitdagingen waar de vrijwilligers van De Zaanse Molen nu en in de toekomst mee te maken krijgen, is voor de VAC een eerste vereiste. De omgeving stelt vandaag de dag nu eenmaal andere eisen dan in de tijd(en) waaruit de molens zijn voortgekomen. Daarbij neemt de veiligheid, zowel voor de vrijwilligers als de gasten die de molens bezoeken, een vooraanstaande plaats in. Alsook de aansprakelijkheden die daaraan verbonden zijn. Het zal daarbij voor de VAC nog een hele puzzel zijn om de taken die de leden op zich nemen en de invulling daarvan vorm te

geven en af te bakenen. Omdat de vrijwilligers *de ogen en oren van de vereniging* zijn, is het opzoeken van de onderlinge dialoog voor de VAC de manier om de vrijwilligers zowel te betrekken bij het algemene beleid van de vereniging als daar van waarde voor te zijn. Om met Husslage te spreken: "Ik vind dat een verbinding tussen de vrijwilligers en het bestuur echt noodzakelijk is zodat wij als VAC een stem kunnen laten horen naar het bestuur".

DE MOTIVATIE

Het is eerst en vooral de liefde voor de molens die de leden van de VAC onderling verbindt bij het gehoor geven aan de oproep om daarvan deel uit te maken. Zwagerman maakte het 50-jarige Zaanse Molen jubileum al mee en herinnert zich levendig een vereniging die toen nog in wording was. Nellie van Dijk, ook actief als vrijwilliger in het Molenmuseum, is telkens weer geraakt door de saamhorigheid binnen het vrijwilligersnetwerk van de

Op de foto v.l.n.r. Nellie van Dijk (vrijwilliger, secretaris), Gert Zwagerman (vrijwilliger, voorzitter), Klaas Jacobs (vrijwilliger, lid), Sjoerd Meijeringh (medewerker, lid). Niet op deze foto: Hans Husslage (vrijwilliger, lid).

vereniging. Jacobs, die als jongen de Koperslager in vlammen zag opgaan, was al vroeg besmet met het molenvirus en is, naast zijn rol binnen de VAC, vaste kracht van de maalploeg van Het Jonge Schaap. Husslage is, als lid van een molengeslacht, een ware Zaanse Molenerfgoed drager. En Meijeringh is de 'olieman' om de verbindingen goed te laten verlopen.

OVER HONDERD JAAR

"Wij kunnen de tijdgeest niet negeren", zegt Zwagerman. "Maar de kunst is om het erfgoed zo te behouden dat we ons blijven realiseren

hoe het gekomen is waar we nu zijn". "Zonder", vult Jacobs aan, "het verheerlijken daarvan. Het molenaarsvak was (en is) een zwaar en gevaarlijk beroep."

De sleutel voor een hoopgevende toekomst voor De Zaanse Molen is, volgens de 'windbrief van de VAC', het trouw blijven aan de uitgangspunten en de vrijwilligersbasis van de vereniging. De molen moet centraal blijven staan in al zijn aspecten en de commercie moet beheersbaar blijven en in dienst staan van De Zaanse Molen.

PAKHUIZEN MOLENS WOONHUIZEN

Zuiderhoofdstraat 76 | 1561 AP Krommenie | 06 20 295 047 | www.nieuwenhuijs-peetoom.nl

R. JONKER
MOLENBOUWERS

MOLENONDERHOUD
MOLENRESTAURATIE
MOLENBOUW

WWW.MOLENBOUWERS.NL
T. 06-10036000

100 jaar
De Zaanse Molen

140 jaar
Royal Duyvis Wiener

240 jaar
passie voor
vakmanschap

DuyvisWiener
PROBAT GROUP

'PLAATSEN' VAN HERINNERING

Frans Hoving
voorzitter Honig Breethuis
en voormalig gemeentearchivaris

Onlangs overleed Pierre Nora; een Frans historicus die als eerste het begrip 'plaatsen van herinnering' uitwerkte. Hij zei, heel kort door de bocht geformuleerd: een plaats van herinnering is een plek die bij veel mensen herinneringen oproept en daarom belangrijk is voor de identiteit van een gemeenschap.

Iedereen kent wel van dat soort plekken uit zijn jeugd en het bijbehorende gevoel van verontwaardiging als die plekken verdwijnen. Het klimrek op het pleintje, het markante transformatorhuisje waar je langs liep op weg naar school of het mozaïekkunstwerk op een gebouw.

Als je in de Zaanstreek op zoek gaat naar dat soort gemeenschappelijke plaatsen kom je al snel uit bij plekken zoals het Zaans Lyceum, het havenkantoor of, uiteraard, de molens. Daarbij refereren veel Zaankanters nog aan de oude plek waar die ooit gestaan hebben en uiten de wens ze daar weer terug te zien. Maar het interessante is juist dat die plaatsen van herinnering niet noodzakelijkerwijs aan één plaats gebonden zijn.

De Zaanse Schans is daar een mooi voorbeeld van. Daar staat een mooi ensemble dat de Zaankanters representatief vinden voor de

Zaanstreek. Maar hoeveel van de molens en panden die daar staan hebben daar ook hun oorsprong? Voor de meeste mensen is de feitelijke plaats blijkbaar minder belangrijk dan het object op zichzelf. Sterker nog, jaarlijks creëren ruim twee miljoen mensen een herinnering aan een plaats, waarvan puristen zullen zeggen dat die niet echt is. Die molens en panden hebben niet alleen een historische betekenis, maar krijgen ook nieuwe betekenissen toegekend, van educatieve tot emotionele.

Trouwens, dat verplaatsen past ook weer in een Zaanse traditie want in het verleden werden huizen en molens regelmatig afgebroken en weer ergens anders opgebouwd. Het oude Molenmuseum is daar een mooi voorbeeld van.

En zo beschouwen veel Zaankanters de molens op de Zaanse Schans inmiddels ook als onderdeel van hun gezamenlijk verleden. Daarmee is dat verslepen van plaatsen van herinnering ook onderdeel geworden van de identiteit van de Zaanse gemeenschap. En doet de discussie over waar een pand hoort te staan eigenlijk niet ter zake.

Frans Hoving

TERUGBLIK OP HET JUBILEUM IN DE OOIEVAAR, HET PINK EN DE KOKER

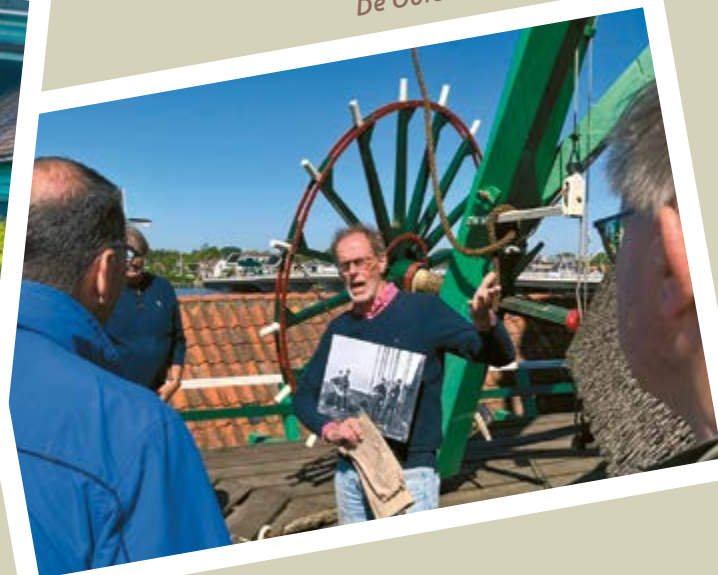
Er was in het voorjaar en de zomer veel te genieten op de molens, waar het 100-jarig jubileum van de vereniging werd gevierd. We kijken terug, want net als voorpret hoort ook nagenieten bij feest. Sommige leden waren misschien niet in de gelegenheid om de feestelijkheden op De Ooievaar, Het Pink en De Koker mee te vieren. Maar met een terugblik krijgen zij toch een vrolijke tik van deze molens mee, want wat waren er weer ongekennde activiteiten georganiseerd. Samen rijgen onze molens dit jaar de feestelijkheden aan elkaar tot er aan het eind teruggekeken kan worden op een onovertroffen jubileum waar nog heel lang van kan worden nagenoten!

door Ed Pielkenrood

Het Pink

De Ooievaar

De Koker

Het Pink

Foto's Kees Jak, Kevin Bus en André Koopal

IFIKZ: KLAP VAN DE MOLEN

door Sarah Vermoolen

TIJDREIZEN, ZAANS DIALECT EN HOUTEN VAKMANSCHAP OP HET PODIUM

Wat als je plotseling twee eeuwen terug in de tijd reist en in de Zaanstreek van de 19e eeuw belandt? In de familietheatervoorstelling *Klap van de molen* beleven jonge bezoekers een spannend avontuur vol geschiedenis, streektaal, molens én twee beetje magie. Het verhaal is gebaseerd op het gelijknamige boek van Hans Kuyper dat hij speciaal voor het jubileumjaar van vereniging De Zaanse Molen bewerkt tot theatervoorstelling voor het IFIKZ festival.

Anouk, Jan, Tim en Koen in actie

Met poppenspel, livemuziek, animatiefilms en ambachtelijk vakmanschap komt de voorstelling tot leven in het Molenmuseum. Een bijzondere samenwerking, ook met studenten van de Hout- en Meubileringsafdeling van het Talland college in Zaandam die een decorstuk bouwden.

VAN KINDERBOEK TOT KINDERVOORSTELLING

Het kinderboek *Klap van de molen* van de Zaanse auteur Hans Kuyper verscheen al in 2003. In het verhaal raakt Marij – een jong meisje – op de Zaanse Schans betrokken bij een ongeluk. Ze krijgt een klap van een molenwiek en belandt, tot haar verbazing, twee eeuwen terug in de tijd.

Voor het IFIKZ Maakmeefestival, dat dit jaar het thema ‘van molens naar industrie’ heeft, bewerkte Kuyper zijn boek tot een theatervoorstelling. Theatermakers Wim Dam en Marieloes Koopman van Potitco, een theatergezelschap uit Wormer met 27 jaar ervaring, zetten het met veel plezier, vakmanschap en

creativiteit op de planken. “We wilden iets maken dat kinderen meeneemt in het verleden, maar tegelijk herkenbaar en spannend is.”

EEN TIJDREIS NAAR HET ZAANSE VERLEDEN

Wim Dam vertelt: “Marij – we schatten dat ze 8 of 9 jaar is – mag mee met een muzikop-treden van haar vader op de Zaanse Schans. Omdat ze niet goed uitkijkt, krijgt ze een klap van de molen. En dan belandt ze terug in de tijd, twee eeuwen om precies te zijn. Daar ontmoet ze Guurtje Vis. Leuk detail is dat zij familie is van de fotograaf Jeroen die vaak op de Zaanse Schans te vinden is. Hoe was het leven 200 jaar geleden? Wat waren de beperkingen, wat was leuk en spannend?”

ZAANS DIALECT EN MAGIE

“De moderne Marij, gewend aan mobieltjes, TikTok en pindakaas, ontdekt dat je in die tijd gewoon op straat plast. En dat er in die tijd geen houten huisjes staan op de Schans. Dat

Het is heel leuk dat **studenten** een **decorstuk** hebben gemaakt

was toen de verdedigingswal vanwaar de Spanjaarden werden verdreven.”

Wim Dam vertelt het verhaal in onvervalst Zaaans en schakelt moeiteloos over op het dialect van oud-Zaans.

“Zo kunnen de vader en moeder van Guurtje ook hun zegje doen.”

Marieloes Koopman: “Het leven was toen heel anders. Marij wil daardoor graag terug naar haar eigen tijd, want dit biedt zoveel voordelen. Zo vindt ze het eten uit 1825 echt vies. En de mensen kijken heel raar naar Marij. Als een vrouw kruiden plukt om bijvoorbeeld mensen te genezen dan krijgt ze al snel het stempel van heks. Marij ondervindt dat ze in de huidige tijd veel meer vrijheid heeft. ‘Ik leef eigenlijk wel in een heel mooie tijd’.”

VERWONDERING EN HERKENNING

Wim Dam: “We gebruiken poppen, animatiefilms en onszelf als acteurs om het verhaal te vertellen. Met livemuziek, geluiden uit de molens en animatiefilms wordt het een

spannend verhaal. Door de variatie blijft het drie kwartier boeiend voor kinderen. De voorstelling is voor kinderen van 7 t/m 10 jaar. Zij zoeken achter fantasie hun eigen verklaringen, dat maakt het spannend en leerzaam.

Voor volwassenen is het ook een avontuur, want zij herkennen vaak grappen die kinderen er nog niet uit halen. Als je van molens en de geschiedenis houdt, dan is dit een heel leuke voorstelling. Hans Kuyper heeft een grote voorliefde voor de Zaanse geschiedenis. Hij weet dit heel goed te vertellen aan kinderen. Soms kloppen de historische feiten niet in dit script omdat het wel bij het thema moet passen. Het is dan aan het (jonge) publiek om op onderzoek uit te gaan. Het decor van de theatervoorstelling sluit naadloos aan bij de tentoonstelling in het Molenmuseum. Op de houten molen kijkt een levensechte zwarte kat je aan. “Bullebak zal het publiek meer schrik aanjagen. Ook molen De Kat gaat in vlammen op. Het wordt tenslotte een echt avontuur en daar hoort wel

Marieloes Koopman
van theatergroep Potitco

wat spanning bij,” lachen Wim en Marieloes. “Het is heel leuk dat studenten een decorstuk hebben gemaakt. Het was voor hen een lastige opdracht, maar het resultaat is goed gelukt.”

JONGE HOUTSTUDENTEN BOUWEN MOLENDECOR MET OUDERWETS VAKMANSCHAP

Vier studenten van de opleiding Technicus Hout en Restauratie in Zaandam werkten mee aan het decor van de familievoorstelling van theatergezelschap Potitco *Klap van de molen* in het Molenmuseum. Hun opdracht: bouw de onderkant van een molen, grotendeels van hout, zó dat het decorstuk inklapbaar en vervoersvriendelijk is.

“We hebben een onderbouw gemaakt met een molensteen,” vertelt student Tim. “De theatern makers maken er zelf stof omheen, zodat het op een echte molen lijkt.” Een eenvoudig project was het niet. “Het moest in en uit elkaar kunnen, zonder schroeven,” zegt Jan. “Wij wilden laten zien hoe je zoiets met klassieke houtverbindingen maakt. Daarom

gebruikten we pen-en-gatverbindingen. Dat vraagt veel precisie: als een gat niet goed zit, werkt het hele systeem niet meer.”

Koen vult aan: “We hebben zelf verbindingen ontworpen en de verhoudingen van het hout berekend. Omdat delen schuin staan, is inklappen lastig. Daarom hebben we eerst een schaalmodel gebouwd. Zo konden we de fouten eruit halen en samen naar een oplossing zoeken.”

Voor Anouk was het vooral leerzaam om te bedenken hoe alles moet passen én kloppen: “Je moet heel goed nadenken over de techniek, over hoe alles beweegt en hoe de verhoudingen kloppen. Het is eigenlijk ongelofelijk dat mensen dit vier eeuwen geleden al konden bouwen.”

Hoewel het eindresultaat vooral als decor dient, namen de studenten hun taak serieus. “Dit is natuurlijk geen echte molen,” zegt Tim, “maar je krijgt er wel een idee van. We wilden iets maken wat mooi werkt én eruitziet als vakmanschap. En we hebben er veel van geleerd.”

Hun vakmanschap brengt het verleden letterlijk op het podium en sluit mooi aan bij *Klap van de molen*.”

KAARTVERKOOP

De kindertheatervoorstelling *Klap van de molen* is te zien in het Molenmuseum op zaterdag 18 en zondag 19 oktober 2025 om 13.00 uur en 15.00 uur.

Volwassenen: 10 euro,
kinderen tot 13 jaar 5 euro.

Tijdens het festivalweekend zijn er ook oude ambachten te zien bij het Molenmuseum. Zie www.ifikz.nl

Marij ontdekt dat je in die tijd gewoon **op straat** plast

MAALPLOEG DE SCHOOLMEESTER AAN HET WOORD

'WIJ MAKEN ÉÉN SOORT PAPIER VOOR IEDEREEN'

door Sarah Vermoolen

Sinds 1692 wordt in papiermolen De Schoolmeester in Westzaan onafgebroken papier gemaakt. Grauw papier, blauw basterd en bordpapier; allemaal met dezelfde eeuwenoude basis. De techniek is door de jaren heen verfijnd maar de essentie is gebleven. Hier lijkt de tijd even stil te staan.

WIE DRAAIEN DE MOLEN?

De papiermolen produceert al 333 jaar 'Zaans Borden', gemaakt van katoen en vlas. Bij grote groepen en met Molendagen worden de vrijwilligers opgeroepen. De vaste kracht achter de molen is Ron Butterman die het stokje overnam van zijn vader Arie, die hier vijftig jaar molenaar was. Meestal werkt Ron alleen – ook het schilderwerk hoort daarbij.

Arie Butterman: "Ik heb nooit gezocht naar vrijwilligers. Zij kwamen zelf aanlopen. De meesten zijn al 30 tot 50 jaar betrokken."

Vrijwilligers zijn: Gerrit Luijting, sinds 1975 betrokken en op Molendagen de molenaar. Cor Mooij, ooit hier gestart via Van Gelder, nu papiermaker op Molendag. Joop Klein,

die papier schept, bezoekers rondleidt en zelfs een opleiding tot papierrestaurateur volgde dankzij de inspirerende molen en molenaar. Rob Tetteroo, een vaste dinsdagkracht die overal bijspringt. Elly Butterman, die assisteert bij het maken van speciale papiersoorten en bij de kassa. Renate Minnebo, die papier verkoopt en molentjes bouwt met kinderen. En Nadia Kreuger, het jongste lid van de maalploeg, die onder meer helpt in de winkel en bij de kassa.

WAT MAAKT HET WERK ZO BIJZONDER?

Cor Mooij: "Mooi is dat je het complete papiermaakproces kunt laten zien: van voden scheuren tot het scheppen. Bezoekers zien het papier letterlijk ontstaan op

eeuwenoude wijze."

Arie en Ron Butterman: "Het is leuk als er goede wind staat, maar windstille dagen zijn ook welkom. Gemiddeld is de wind eens per vier dagen krachtig genoeg. Handgeschept papier kan gemaakt worden als de molen stilstaat."

Renate Minnebo: 'Arie vertelt veel over vroeger, zoals over de molenwereld en over de familie Breet en Honig. Het is heel leuk om daarnaar te luisteren. Daarna ga ik afhankelijk van wat er nodig is papier hangen of kalanderen.'

EEN UNIEKE MOLEN IN DE WERELD

In 1740 waren er wel veertig papiermolens in de Zaanstreek. Dankzij een Zaan-

V.l.n.r.: Renate Minnebo, Arie Butterman, Elly Butterman, Rob Tetteroo, Ron Butterman, Gerrit Luijting, Joop Klein en Cor Mooij.

se uitvinding – de maalbak – kon papier hier veel sneller worden gemaakt dan elders. Waar je met een hamerbak nog vier dagen nodig had, kon het dankzij de kracht van de wind en scherpe messen in een paar uur. Daarmee kreeg de Zaanstreek een voorsprong op andere papierregio's.

De molen is de enige overgebleven windpapiermolen ter wereld, wat veel geïnteresseerden aantrekt. Ron Butterman: "Wij maken één soort papier voor iedereen. Mensen komen gericht naar deze plek, ze zijn vaak geïnteresseerd in de techniek of het papier zelf. Conserveerders, zelfs uit New York,

bezoeken de molen om oude technieken voor restauratiedoeleinden te bestuderen. Ook kunstenaars vinden hun weg naar dit bijzondere erfgoed."

DE BAND MET DE VERENIGING DE ZAANSCH MOLEN

Over de binding met de vereniging zelf wordt op de molen weinig gesproken. De focus ligt op de dagelijkse werkzaamheden, op hun molen. Toch voelen ze zich onderdeel. Ze beheren en behouden de molen als deel van de vereniging, wat een gevoel van verbondenheid creëert.

TOEKOMST VAN DE VERENIGING EN DE SCHOOLMEESTER

"Hoewel het nu een onrustige tijd is, blijft de toekomst van De Schoolmeester rooskleurig zolang het onderhoud op peil blijft. De vereniging bestaat al zo lang, er komt wel weer een periode van rustiger vaarwater. Er zullen altijd mensen zijn die zich blijven inzetten voor de molenhistorie," aldus Arie Butterman. "Constant onderhoud en restauraties zijn cruciaal; de laatste grote restauratie was in 2001, sindsdien is het zaak alles goed te houden. Aandacht van de vereniging is daarbij onmisbaar. Zo kan de molen nog generaties lang blijven draaien en inspireren."

MAALPLOEG DE KOKER AAN HET WOORD

ONDANKS ROERIGE TIJDEN WEINIG ZORGEN OP DE KOKER

**STORMEN VORMEN
EEN GROTERE ANGST**

door Rick Bakker

In elke maand van dit jaar staat een van onze molens centraal. In juli was dit De Koker. De hoofdmolenaar heeft hier een uitgebreid verslag over geschreven in Rondje molens. De enige molen van De Zaanse Molen in Wormer wordt met veel passie door de maalploeg draaiend gehouden. Wie horen er bij de maalploeg, en wat motiveert ze?

De ploeg bestaat uit een viertal gedreven mannen. Simon van der Meer is de hoofdmolenaar. Sinds 2011 is hij actief op De Koker en vanaf 2016 heeft hij het hoofdmolenaarschap. Van der Meer is begonnen met malen op de Ceres in Bovenkarspel en kwam terecht op De Kat op de Zaanse Schans. "Daar kwamen op mijn eerste dag ruim 1.000 bezoekers. Dat is op De Koker wel anders."

DE MOLEN LUISTERT

Verder bestaat de maalploeg uit Ton Leegwater, die er al bijna 13 jaar actief is. "De molen is erg bijzonder", zegt Leegwater. "De omgeving is prachtig, vroeger speelde ik

als kind bij de molen. Deze molen luistert naar je. Hij doet echt wat je wil." Daarnaast is de maalploeg recentelijk aangevuld met twee nieuwe leden: Gert Zwagerman en Sebastiaan Ferguson. Zwagerman zit nu een jaar of drie bij de maalploeg en is via Het Pink bij De Koker terecht gekomen. Ferguson komt via Het Jonge Schaap en is sinds begin dit jaar actief bij De Koker.

GEWILD MEEL

Er wordt in De Koker met enige regelmaat gemalen. Het initiatief van het malen ligt vooral bij Leegwater. Het meel dat ze malen wordt vermengd met

gemalen boekweit om er pannenkoekenmeel van te maken. Daar bakken ze regelmatig zelf pannenkoeken mee, zo ook op de Open Monumentendagen. Bezoekers die een rondje in Wormer doen op de Monumentendagen krijgen een zakje pannenkoekenmeel mee van De Koker. "Wat we overhouden na zo'n dag wordt weer verkocht in De Huisman." aldus Leegwater. Dat loopt erg goed, ook op andere molens wordt er gevraagd naar meel van De Koker! De molen is niet alleen ingericht om te kunnen malen, maar ook om te pellen. Ferguson houdt zich

op het moment bezig om de pelstenen weer pel-klaar te maken. De steen is niet rond meer, dus hij is druk bezig die weer rond maken om in de toekomst ook te kunnen pellen. Het draaien en malen met de molen bevalt Ferguson erg goed. "De molen ligt fantastisch, en het is rustig in het veld."

ROERIGE TIJDEN BINNEN DE ZAANSCH MOLEN

Zwagerman vult aan: "Elke keer ontdek ik weer wat nieuws in de molen. Het is een fijne molen, hij heeft echt karakter!" Oorspronkelijk is de molen gebouwd als stellingmolen,

maar tegenwoordig is het de enige grondzeiler van de vereniging. De Zaanse Molen kan al 53 jaar rekenen op het lidmaatschap van Zwagerman. Hij maakt zich dan ook hard voor de vereniging. "Conflicten binnen De Zaanse Molen horen erbij. Deze ontstaan altijd", zegt Zwagerman. "Dat is onder andere het gevolg van de enorme toename van toerisme, maar het is van groot belang dat je met elkaar blijft praten. Toch voelt de Vereniging nu wel wat minder gemoedelijk dan eerst, en het is te hopen dat de rust wel snel wederkeert." Ondanks de roerige tijden

binnen De Zaanse Molen maakt de maalploeg zich weinig zorgen om de toekomst. "Het onderhoud zal niet in gevaar komen", zegt Leegwater. "Gemeente Wormerland ziet ook de waarde van de molen. Dat is heel fijn." Ferguson ziet vooral gevaren van buitenaf: "Stormen zijn voor mij een grotere angst. Ze worden steeds heftiger." Daarnaast is het vinden van nieuwe vrijwilligers ook bijzonder lastig. Gelukkig kan de vereniging zich prijzen met veel jonge mensen zoals Ferguson, maar het blijft lastig ze aan molens te binden.

*De maalploeg van De Koker,
v.l.n.r.: Simon van der Meer,
Gert Zwagerman, Sebastiaan
Ferguson en Ton Leegwater.*

'IK KAN DIT VAK NIET UITOEFENEN ZONDER ALLE HULP VAN DE VRIJWILLIGERS'

door Laurens Vis

Als molennaam waren, in de tijd dat de molens sterk in aantal toenamen, de dieren goed vertegenwoordigd. Dat kwam door een voorschrift uit 1663 van de Domeinen van de Provincie Holland. Om de ambtelijke administratie van de jaarlijkse kosten voor 'het recht op wind' te vergemakkelijken moesten de molens voortaan een duidelijk zichtbare naam dragen in de vorm van 'een geschilderd teken naar een of ander dier of instrument met letteren daarbij geschreven'.

Al snel kregen de dieren overigens concurrentie van de (naam van de) eigenaar van de molen, die meestal toch al vereenzelvd werden met elkaar. Bij de generatie Schaap sneed het mes in dat opzicht aan twee kanten. Dirk Schaap noemt zijn molen nog opvallend genoeg De Ram, maar Claas Jansz. Schaap laat Het Witte Schaap bouwen en Jan Claasz. Schaap kiest voor zijn molen als naam Het Jonge Schaap.

De zeskante balkenzager Het Jonge Schaap komt op Allerheiligen (1 november 1680) in Westzaandam

in bedrijf. Pas in de jaren dertig van de vorige eeuw krijgt de molen het zwaar, kwijnt langzaam weg en gaat in mei 1942 definitief onder de slopershamer van Molenmaker Boerendans.

NIEUWE TOEKOMST

Aan het begin van deze eeuw gloort er een nieuwe toekomst voor Het Jonge Schaap. Dankzij Anton Sipman (1906-1985), de boerenzoon uit Anna Paulowna, die naast zijn leven in het onderwijs, een eminent molendeskundige, schrijver ('de molens zoals ze waren en zoals ik hen heb gekend')

en tekenaar zou worden. Hij besteedde al zijn vrije tijd aan het tot in detail tekenen van het binnen- en buitenwerk van molens. Zo tekende hij ook aan het begin van 1942 Het Jonge Schaap.

Aan de hand van zijn tekeningen kon voor het eerst in meer dan 140 jaar weer een industriemolen (een bovenkruierhoutzaagmolen) tussen 2005 en 2007 worden gebouwd in de Zaanstreek. Dankzij De Zaanse Molen herbouwde Molenmakerij Saendijck Het Jonge Schaap aan de Kalverringdijk.

De vrijwilligers van de woensdagploeg van Het Jonge Schaap, v.l.n.r.: Ellen Verbeeck, hoofdmolenaar Tim Doeves (in dienst bij De Zaanse Molen), Willem Zomerdijk, vakantiehelp Dylan Doeves, Nanne Homma, Chris Kleiss en Hans Metsch. Niet op de foto vanwege vakantie of anderszins: Han Valk, Govert Reijling, Els Band, Gerrit Admiraal en Margret Stam.

DE MOLENAAR VAN HET JONGE SCHAAP

Tim Doeves zit nog op de lagere school De Werf in Zandijk als hij in zijn 11e levensjaar lid wordt van de Zaanse Molen. Om (samen met zijn klasgenoot Bart Nieuwenhuijs) bij Timmerclub Het Pink te kunnen timmeren en te leren hoe molens te kruien en de zeilen te zetten. Die eerste molenbezoeken maken op

hem een onuitwisbare indruk. Hij kiest tenslotte voor het vak van molenaar en wordt, 'hoe mooi is dat', vanaf het nieuwe begin de vaste molenaar van Het Jonge Schaap. Inmiddels leidt hij zelf aankomende molenaars op om verantwoord met een molen te kunnen draaien en besteedt veel aandacht aan jonge mensen die uit interesse op de molen komen of klassikaal op schoolreis zijn.

DE ORGANISATIE

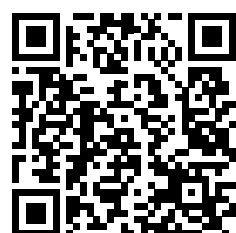
Het Jonge Schaap is onder zijn leiding vooral een werkende houtzagerij. Er zijn zo'n 70 betrokken vrijwilligers die er met Doeves voor zorgen dat de molen 365 dagen per jaar open en in werking is. Het onderhoud van de molen wordt gedaan door zeven vrijwilligers en voor de houtzagerij zijn dat er twintig. En de molen werkt met 12 gediplomeerde

TOPLIN

LIJNOLIE STANDVERF

RIGO Verffabrijk
felicitteert vereniging
De Zaanse Molen
met haar 100-jarig
bestaan!

BEKIJK DE VIDEO

Bonte Hen slaat Hollands
lijnzaad voor TOPLIN

VOOR HUIDIG
EN TOEKOMSTIG ERFGOED

DOKWEG 40 1976 CA IJMUIDEN NEDERLAND +31 (0) 255 54 84 48
INFO@RIGOVERFFABRIEK.NL RIGOVERFFABRIEK.NL

'TUSSEN MIJ EN DE EERSTE MOLENAAR VAN HET JONGE SCHAAP ZITTEN WEL TIEN GENERATIES'

molenaars. Tim zorgt verder voor de administratie, voor de inkoop van het uitsluitend lokaal geproduceerde hout en voor de verkoop van het op maat gezaagde hout aan bedrijven in restauratie, de meubelmakerij en de particuliere sector. Daarnaast zijn voor de ontvangst, de kassa en de rondleiding van de toeristen 30 vrijwilligers betrokken. Of zoals Tim het onder woorden brengt: "Ik zou dit werk niet aankunnen zonder alle hulp van de vrijwilligers."

De aansturing van het werkproces, de zorg voor de onderlinge taakverdeling en het presteren op basis van teamwork doen in niets onder voor wat in de formele economie gangbaar is. Zodoende is het niet moeilijk voor te stellen dat de molens en de molenaars eens de pioniers zijn geweest voor de industrialisatie van de Zaanstreek. En nu zijn ze het weer, maar dan voor de instandhouding ervan als materieel en immaterieel erfgoed.

Voor een goed verstaander is de onderlinge binding en

de betrokkenheid bij het wel en wee van de molen als motivatie voor de vrijwilligers duidelijk merkbaar bij Het Jonge Schaap.

**ALL TOURISTS ARE
EQUAL BUT SOME ARE
MORE EQUAL THAN
OTHERS**

Het Jonge Schaap is zodoende niet alleen een happy place voor alle direct betrokkenen, ook de toeristen komen er graag. Bijvoorbeeld de Japanse gast, die om niet opgehelderde redenen van een bordestrap (veilig werken op hoogte) plotseling naar beneden sprong en niet meer in staat was om op eigen benen te staan. "Heel ernstig", zei de ambulanceverpleegkundige. "Denkt u maar aan iets leuks als ik uw enkel rechtzet." "Happy, I am very happy!", hoorde ze hem daarna herhalen totdat hij werd afgevoerd richting het Zaan Medisch Centrum.

**DE ZAANSCH E MOLE
OVER HONDERD JAAR?**

"Wanneer er vier generaties in honderd jaar 'gaan' ziet de toekomst er zonder twijfel

goed uit", zegt Tim Doeves. "Immers, tussen mij en de eerste molenaar van Het Jonge Schaap zitten wel tien generaties.

En wanneer het Zaanse Molen-roer recht wordt gehouden en we de jeugd blijven interesseren voor het restauratie- en het molenvak, draaien er wie weet zelfs meer (hout)molens aan de Zaan dan nu. Want niet alleen de jeugd, ook het hout heeft de toekomst.

Maar misschien staan er dan ook, als de klimaatverandering doorzet, palm-bomen in de Kalverpolder (beschermde gebied!) in plaats van riet!"

**QUO VADIS
HET JONGE SCHAAP**

'Maar hoe verdooft mij het gehoor? Zie ik gezwinde schimmen zweven? Wat gonst en giert mij hier in het oor? 't Zijn wieken door de wind gedreven, 't Zijn Moolens, die hier rij aan rij, Driedubbelt achtereen staan malen, Wier scherpe zaagen, zij aan zij, Zij schielijk op en needer haalen...'

(Daniel Willink, 1725)

JUBILEUMACTIVITEITEN OP DE MOLENS

door Ed Pielkenrood

Gelukkig is het jubileumjaar 2025 nog lang niet voorbij. In het kader van 100 jaar De Zaanse Molen zijn er nog tal van activiteiten op de molens.

In dit artikel worden de hoogtepunten uitgelicht, maar houd voor het exacte

programma, de precieze data, juiste tijden en inschrijvingsmogelijkheden www.zaanschemolen.nl in de gaten!

DE SCHOOLMEESTER

DE JONGE DIRK

DE HUISMAN

DE BLEEKE DOOD

DE BONTE HEN

SEPTEMBER

DE SCHOOLMEESTER EN DE JONGE DIRK

September is gereserveerd voor twee van de molens in Westzaan. In De Schoolmeester is de hele maand een tentoonstelling van verschillende kunstenaars met werken van en op Zaanse Bord. Daarvoor is de papiermolen in Westzaan geopend van dinsdag t/m zaterdag van 10.00 tot 16.00 uur. Op 20 en 21 september zijn er heel veel activiteiten in en bij deze molen, zoals rondleidingen, een puzzeltocht voor kinderen, workshops en vaartochten naar De Jonge Dirk voor het zeer bijzondere Boei Erfgoedstpektakel (zie pag. 29 in de Windbrief van juni 2025).

OKTOBER

DE HUISMAN

De specerijenmolen op de Schans pakt de hele maand oktober flink uit met allerlei ac-

tiviteiten. Neem de 'winacties' waarbij leuke prijzen zijn te scoren. Elke 25e klant in de winkel krijgt een leuk presentje. En iedereen kan zijn lege pot mosterd gratis laten vullen met de originele Zaanse mosterd die vroeger in De Huisman werd gemaakt.

Ook wordt in de molen twee keer een culinaire verrassing georganiseerd. Deelnemen (beperkt) kan bij inschrijving. Houd de website dus goed in de gaten.

Verder kun je een fotoreportage winnen voor het mooiste verhaal met foto betreffende De Huisman. Hoe heb je deze molen leren kennen? Wat beleefde je er en waarom treft De Huisman jou zo? Een van de genomen foto's van de winnaar wordt op de cover van de Windbrief geplaatst!

Tenslotte doet De Huisman mee aan het Zaanse industrie festival IFIKZ. Het hart van dit festival, met een toneelvoorstelling en

demonstraties van oude (molen)ambachten, speelt zich af op 18 en 19 oktober in en rond het Molenmuseum. De gratis toegankelijke ambacht- demonstraties vinden buiten rond het museum plaats. Eén van de ambachten, het molenaarschap, wordt echter gedemonstreerd in en op De Huisman. Daarom rijdt of vaart op beide dagen een pendel heen en weer tussen het Molenmuseum en de Huisman. Voor de toneelvoorstelling heeft auteur Hans Kuyper een bewerking gemaakt van zijn boek 'Een klap van de molen'. Het belooft een zeer bijzondere Zaanse voorstelling te worden, die niemand mag missen!

NOVEMBER

DE BLEEKE DOOD

In de natte en winderige herfstmaand komen de molenliefhebbers op 7, 8 en 9 november samen in de sfeervolle meelmolen De Bleeke

Dood voor muziek, een blijspel en een wijnproeverij. Daarnaast treedt er op 11 november tijdens Sint Maarten een kinderkoor op en kunnen kinderen iets lekkers komen halen in de molen. Hiermee zet de maalploeg van deze Zaadijkse molen, die hoog boven zijn omgeving uitsteekt, haar beste beentje voor. Want in zijn 243-jarige bestaan werd in De Dood nooit eerder zo uitbundig gefeest!

DECEMBER

DE BONTE HEN

De oliemolen aan het einde van de Kalverringdijk sluit de jubileumestafette van molens af. Op het moment van schrijven van dit artikel is de organisatie van de feestelijkheden in De Bonte Hen nog in volle gang. Zeker is dat muziek in het programma een belangrijke rol zal spelen, evenals de sluitingsbijeenkomst van het jubileumjaar.

EDUCATIETEAM AAN HET WOORD

DE ZAANSCH E MOLEN ONTVANGT
3.000 SCHOLIEREN PER JAAR

VRIJWILLIGERS VAN DE TOEKOMST

door Ed Pielkenrood

Vrijwilligerswerk is onbetaald en onverplicht, maar niet vrijblijvend. Er worden afspraken over gemaakt want je moet op de vrijwilligers kunnen rekenen. Bijna de helft van alle Nederlanders boven de vijftien jaar doet in meer of mindere mate vrijwilligerswerk (CBS 2024).

Ook De Zaanse Molen draait voor het grootste deel op vrijwilligers waarbij gepensioneerden oververtegenwoordigd zijn. Een voorbeeld daarvan is het educatieteam. Alle twaalf teamleden zijn tussen de 67 en 76 jaar oud.

Maar wat is oud? Alle leden zetten zich vol energie en hartstocht in om scholieren kennis over en liefde voor molens bij te brengen. En daarin slagen zij telkens weer want de scholieren die een groepsbezoek aan een molen of het Molenmuseum brengen, gaan na afloop zonder uitzondering met enthousiaste verhalen huiswaarts. En dat moet ook want tussen deze kinderen zitten de vrijwilligers die in de toekomst voor de molens zorgen!

VOOR ELK NIVEAU EEN PROGRAMMA

Resi Veenman, in dienst bij De Zaanse Molen, onder andere als coördinator van het educatieteam, vertelt dat er jaarlijks zo'n drieduizend leerlingen op

Met
enthousiaste
verhalen
huiswaarts

bezoek komen. "De meesten komen binnen via het Zaanse cultuurmenu voor basisscholieren (via Fluxus). Voor elk niveau is een speciaal programma ontwikkeld. Door samenwerking met het Talland College is er ook een MBO-programma: Zaanse hout. En soms worden er op eigen verzoek ook VWO-groepen ontvangen. Per klas worden twee of drie vrijwilligers ingezet en ook de molenaars spelen een belangrijke rol in de educatieprogramma's. De teamleden worden tijdens het schooljaar gemiddeld zo'n twee dagdelen per week ingezet. Daarnaast doen veel teamleden ook nog ander vrijwilligerswerk bij de vereniging, zoals suppoost in het Mo-

Achterste rij v.l.n.r.:
Joke Klinkspoor, Resi Veenman,
Nora Kikkert, Anneke Lamberts,
Ursulien van Berge, Simone Punseli,
Aglae Malingré.
Voorste rij v.l.n.r.:
Maurien Habich, Lilyan Flens,
Gerro Riepema, Jurriën Beumkes.
Niet aanwezig Aimee Wilm,
Annelies Snoek, Nellie van Dijk,
Sacha Harlaar.

Stam Elektrotechniek bv

Ducaatstraat 42, 1507 BW Zaandam

T 075 - 635 41 51 • info@stamelektro.nl • www.stamelektro.nl

WONINGBOUW | UTILITEIT | RENOVATIE | BEVEILIGING

smart logistic solutions since 1920

Albert Keijzerstraat 1, 1508 EZ Zaandam

(075) 617 03 51 | info@albertkeijzer.nl

www.albertkeijzer.nl

Timmerfabriek Visser

Tot in detail verantwoord maatwerk

Noorder IJ- en Zeeweg 8, 1505 HG Zaandam
075-617 79 84 | www.timmerfabriekvisser.nl

Visser Hraam

Het is toch prachtig om te vertellen over de wind en de wieken

lenmuseum of gastheer/gastvrouw op een molen. De kracht van de groep is hun enthousiasme en de wil om mee te denken bij het ontwikkelen van nieuwe programma's."

WERK OOK INSPANNEND

Jurriën Beumkes valt Resi bij: "Een ochtend met verschillende groepen is behoorlijk inspannend. Zeker als je daarnaast ook ander werk voor de vereniging doet. Maar we doen het met heel veel plezier en dat lezen we gelukkig terug op de evaluatieformulieren. We krijgen altijd een ruim voldoende tot uitmuntende waardering. Samen met het enthousiasme en vele vragen van de scholieren motiveert dat enorm."

Maurien Monsma bevestigt dat het werk inspannend is. "Vooral als er veel kinderen tussen zitten met een andere culturele achtergrond. Zulke klassen worden ook vaak begeleid door moeders van goede wil, maar die de Nederlandse taal niet machtig zijn en dan moet je het programma soms aanpassen." Lylian Flens vult aan: "Door naar elkaar te kijken en te luisteren, leren we hoe we daarmee het beste kunnen omgaan. Bovendien hebben we elke maand een overleg waarin we onze ervaringen uitwisselen."

GEZELLIGHEID EN WAARDERING

Wat motiveert de teamleden om dit werk te doen? In de eerste plaats wil iedereen actief blijven. Daar komt bij dat de meeste teamle-

den uit het onderwijs komen en het werk met kinderen altijd al inspirerend vonden. Ook de gezelligheid met elkaar wordt als argument gebruikt. Anneke Lamberts vindt het bovendien belangrijk dat zij zich gewaardeerd voelt in dit werk.

Norah Kikkert legt uit dat je niet uit het onderwijs hoeft te komen om toch voldoening uit het educatieteam te halen. "Het is toch prachtig om te vertellen over de wind en de wieken en hoe alles in een molen in elkaar grijpt!"

Ursulien van Berge staat het liefst voor de leerlingen uit de onderbouw en Maurien Monsma doet een programma ook graag in het Engels. "Laats zouden we een Engelse klas ontvangen. De leerlingen werden voor de Schans afgezet, de helft van de klas kwam op een gegeven moment aanwaaien, maar de leerkrachten en de rest van de groep hebben we niet gezien. Toch had ik er veel plezier in hoe deze leerlingen de informatie opzogen." Gerro Riepema vat alle motieven samen als: "We genieten elke keer weer van de reacties van de leerlingen. Die verbazing en nieuwsgierigheid motiveert enorm!"

Leren door naar elkaar te kijken en te luisteren

COURGETTESALADE MET KABELJAUW

Een recept maken met middelen die al bestonden in de hoogtijdagen van de Zaanse molens, dat is het doel hier. De courgette kwam in de 16e eeuw vanuit Amerika naar Europa. Het wordt beschouwd als de makkelijkst te kweken groente in ons klimaat. Perfecte basis voor een mooi gerecht dus. Voor dit recept maak ik gebruik van een dunschiller. Die dingen werden officieel pas in 1936 gepatenteerd, dus die zal je vroeger niet op de molens aangetroffen hebben. Zou hem toch maar gebruiken, dan wordt je courgettesalade de lekkerste ooit! (Nog een tip, kleinere courgettes zijn lekkerder dan de grote!)

KOKEN MET MOLEN- EN STREEKPRODUCTEN DOOR CHEF PIETER KOK

INGREDIËNTEN VOOR VIER PERSONEN

- 2 kleinere courgettes (als je ze kunt vinden met bloem!)
- 1 eetlepel mosterd
- 2 eetlepels azijn
- 6 eetlepels arachideolie
- paar takjes peterselie
- stukje kabeljauw
- paprikapoeder
- nog wat arachideolie voor de vis
- peper en zout

BEREIDINGSWIJZE

Maak de slasaus door de mosterd, azijn en olie door elkaar te roeren. Maak eventueel op smaak met zout en peper. Snij de peterselie fijn. Snij van de uiteinden van de courgettes een klein stukje af, daar waar de steel zat en het laatste puntje aan de onderkant. Snij de courgettes dan in reepjes met de dunschiller. De kern is het minst lekker, dus snij vooral van de zijanten af. Doe dit in een kom en doe er naar smaak een deel van de slasaus over. Voeg de peterselie toe en schep even om zodat overal wat slasaus aan zit.

Zout dan de kabeljauw, gewoon een beetje zout op alle kanten. Bak dan de vis, in een antiaanbakpan met een scheutje olie, tot hij van buiten wat kleur heeft en van binnen net aan gaar is.

Leg de courgettesla op het bord, een stukje vis erop en maak af met de paprikapoeder en eventueel een courgettebloem. Eet smakelijk!

DE GEDURIGE STRIJD

Dagblad De Zaanlander meldde op 17 december 1947 dat De Zaanse Molen de oliemolen De Strijd op Het Kalf had gekocht. Na Het Pink was De Gedurige Strijd, zoals hij officieel heette, de tweede molen die de vereniging in bezit kreeg. Jan Battem Gzn uit Zaandijk was de verkoper. Hij was tien jaar eerder eigenaar geworden toen hij de oliemolen overnam van Jan Terwey Ezn. Maar in '47 stond De Strijd al een tijd stil. Battem was inmiddels een bejaarde man en had geen opvolger. In de oorlogsjaren produceerde hij van alles en nog wat. Onder andere briketten, wat nog aardig wat opleverde omdat ze niet onder de distributieregels vielen.

Frans Mars tekende De Strijd in 1927

De Strijd stond aan de Braakdijk, dichtbij de Wijde Wormer. Peter Claasz Calf liet hem in 1683 als enkelwerks oliemolen bouwen.

Er werd dus hennepzaad verwerkt dat koud geslagen werd. Calf bleef veertig jaar met De Strijd werken, waarna de molen eigendom werd van Jan Cornelisz Potse. Hij bleef met zijn familie ook vier decennia actief met De Strijd. Potse liet er een dubbel oliewerk in

plaatsen. Daardoor werd de werkruimte in de molen nog extra beperkt. Een stelling had De Strijd niet. Hij stond op een lage schuur met een plat dak, een zogenaamde platting. Gerrit Caascoper Honigsz werd in 1768 eigenaar van de molen die daarna tot 1897 in bezit van de familie Honig bleef. Aris Wittebrood nam hem toen als doppenmolen in gebruik, want het tijdperk van de oliemolens

TOEN EN NU

De Strijd aan de Braakdijk te Zaandam

was voorbij. Hij verwerkte ook cacao-afval. Wittebrood woonde op Haaldersbroek en ook hij zou zeer lang met de molen werken. Hij was in 1928 al 83 jaar toen hij De Strijd aan J. Terweij verkocht. Piet Wittebrood, een zoon van Aris, was toen molenaar. Hij ging voor Jan Dekker in Wormer werken. Dat was hoog nodig, want met De Strijd verdiende hij niet genoeg om zijn gezin met acht dochters en een zoon in leven te houden.

Terweij verhuisde al snel naar Amsterdam, waarna de molen tot stilstand kwam. Daardoor raakte hij snel in verval. Toch werden er in de jaren dertig nog huurders gevonden. Eerst werkte Jan Overtoom met de molen. Hij werd opgevolgd door Jan Battem. De Zaandijker had tot 1915 met de oliemolen De Dood, die vlakbij De Strijd stond, gewerkt, maar deze molen was op 19 november van dat jaar door brand verwoest. Daarna werkte hij nog een tijdje met De Ooievaar aan Kalverringdijk, die ook erg in verval was. Battem slaagde er met enkele molenvrienden in De Strijd weer maalvaardig te maken na een lange periode van stilstand. In 1937 werd hij eigenaar. Battem ging net als in De Dood cacaodoppen verwerken, maar ook houtmeel kwam onder de stenen vandaan.

Op 21 oktober 1938 meldde het socialistisch dagblad Zaans Volksblad dat Battem zaagsel produceerde met De Strijd. Volgens de krant

Na de brand, 22 februari 1949

was dat 'niet bijster lonend.' In de jaren dertig was er al sprake van dat De Strijd zou worden gesloopt, want hij was aan de smalle dijk een sta-in-de-weg voor verbreding van het pad naar de Wijde Wormer. Maar volgens Het Volksblad was het er nooit van gekomen, 'omdat de sloper zelfs geld toe wilde.' In juli 1942 was Battem nog steeds actief met De Strijd. Met steun van een paar fabrikanten was De Strijd weer opgekalefaterd. De gaten in het rietdek waren gedicht en er waren nieuwe zeilen gekocht. Het haveloze uiterlijk was door een frisse schilderbeurt verdwenen. Battem verwerkte toen chocoladepoeder. De molenaar vertelde een verslaggever van De Prins dat hij zou overschakelen op het vermalen van steenkool of houtmeel.

Eind 1947 kwam De Strijd in handen van de vereniging De Zaanse Molen die hem verhuurde aan de heer Oosterwijk uit Nieuwendam. Deze gaandehouder ging gerst vermalen. Lang zou dat niet duren, want in de nacht van 21 op 22 februari 1949 vloog de molen onder geheimzinnige omstandigheden in brand. Al snel werd geopperd dat een paar dronken klanten van Het Heerenhuis brand hadden gesticht, maar bewijs werd nooit gevonden. Een paar koeien, die in het turfhok stonden, werden op het nippertje gered. De Strijd werd volledig verwoest. De Zaanse Molen ontving 4500 gulden van de verzekering.

SUSTAINABLE COMFORT
RETHINKING EVERY STITCH

Sustainable Comfort is onze meest geavanceerde beddencollectie, met aanpasbare, vervangbare componenten. Gemaakt van de beste duurzame en natuurlijke materialen, biedt het ongeëvenaard comfort en levensduur, terwijl het onze impact op het milieu minimaliseert.

DUXIANA

www.duxiana.nl
 info@duxiana.nl
 0343 76 41 27

FUNDERINGSPECIALIST

- Plan ontwikkeling, constructeur en vergunning aanvraag.
- Trillingsarm helen en trillingsvrij persen
- Heilmachines met een doorrijdbreedte vanaf 63 cm
- Funderingsherstel inclusief sloop/ en betonwerkzaamheden
- Opvijzelen en rechtzetten van woningen en gebouwen

Daam Schifweg 22-24, 1507 BD Zaandam
 T. 075-615 39 04 • info@decoogh.com
 voor meer informatie: www.decoogh.com

JAN IJSKES
 FUNDERINGSTECHNIKEN
"DE COOGH"
 ZAANDAM

€ 35,00

**Honderd jaar
 De Zaanse Molen
 in boekvorm**

Vanwege het 100-jarige jubileum van de vereniging is een prachtig boek verschenen! Meer dan tweehonderd pagina's vol historische foto's, verhalen, anekdotes, wetenswaardigheden en heerlijke columns. Alles uit het onvolprezen archief en het geheugen (de Windbrief) van de vereniging.

DE ZAANSCH E MOLE N NODIG T ALLE ZAANKANTERS UIT KOREN EN BANDS GEVEN ÉÉN GROOT CONCERT OP VERSCHILLENDE MOLENS

door Ed Pielkenrood

Traditioneel is het Zaanse Molendag op de laatste zaterdag in september en dat wordt altijd groot gevierd. Op 27 september 2025 nog veel groter dan andere jaren. Want De Zaanse Molen wil juist op deze dag haar 100-jarig bestaan vieren met de hele Zaanstreek!

Concertpubliek op De Gekroonde Poelenburg

Op tien verschillende molenlocaties zullen tien verschillende Zaanse koren en bands optreden. De optredens worden zo geprogrammeerd dat iedereen zo veel mogelijk kan bijwonen en op die manier de ervaring krijgt van één groot concert. Dus net als bij een 'running dinner', waarbij de gasten voor elke gang van de ene locatie naar de andere gaan om zo van een compleet diner te genieten. Het wordt z gezegd een 'running concert', waarbij je tegelijkertijd een complete molentour maakt. Dus een uitgelezen kans voor alle Zaanse kanters om de molens (weer) eens te bezoeken.

RUNNING CONCERT

Bij het schrijven van dit artikel zijn de volgende Zaanse muziekgezelschappen al vastgelegd: *De Meisjes van de Koffiekade*, *Wereldmuziek koor Kaskedieze*, *SPAM*, *Het Saens Harmonie Orkest*, *Revival*, *Yara Hackmann*, *Popkoor Thomuz*, *60+ koor De Golden Pennies*, *Westernkoor Rumberley* en *Popkoor LoveToSing*.

Maar er worden nog meer orkesten en koren aan toegevoegd en zo wordt deze Zaanse Molendag werkelijk onvergetelijk.

ONWEERSTAANBAAR

Natuurlijk kun je uit het muzikale aanbod ook je eigen keuze maken, want naast de mooiste en leukste optredens zijn er ook andere activiteiten op de molens. En dan zijn er nog de onweerstaanbare aanbiedingen. Als je op deze dag lid wordt van De Zaanse Molen (€ 37,50 tot eind 2026) krijg je de jubileumtrommel met speculaasjes of 50% op het jubileumboek 'De Zaanse Molen 100 jaar in beweging' (van 35 voor 17,50 euro) cadeau!

Dus leden van de vereniging: neem je vriend en vriendin, buurman en buurvrouw of neef en nicht mee. Want De Zaanse Molen wil groeien en zo'n aantrekkelijke aanbieding kan niemand laten liggen.

Kijk voor het exacte programma met tijden en locaties op www.zaanschemolen.nl.

DE PAAUW

door Gerro Riepema

In onze zoektocht naar het oude ambacht van hennepkloppen en zeildoek maken zijn we in zeven jaar al een heel stuk wijzer geworden. We hebben inmiddels een aantal rollen zelf geweven zeildoek. Een deel ervan is zelfs geweven met garen dat Ellen van ‘onze’ hennep heeft gesponnen. We vragen ons weleens af of ons zeildoek zou kunnen wedijveren met het canvas uit de 18de eeuw. Hoe houdt het zich bijvoorbeeld op zee? Om dat te onderzoeken heeft Ab zijn onderzoeksterrein verlegd naar de Caraïben. Hij heeft twee weken gezeild op een zeilschip dat meedeed aan de zeilweek van Antigua. Hij nam twee stukjes van ons canvas mee om die aan de elementen bloot te stellen; hoog in de mast en achterop het schip waar het zeewater soms hoog opspatte. Het is heel leuk om de verschillen in de stukjes te merken. Het voelt anders, ziet er gebleekt uit. Nu is twee weken eigenlijk te kort voor zo’n onderzoek. Daarom gaan we nu twee stukjes op de wieken laten meedraaien, en dat een jaar lang. Wordt vervolgd.

De stukjes zeildoek hangen aan het zeilschip

Foto Ab Alberts

Foto Bjorn Jannink

DE HUISMAN

door Bjorn Jannink

Op De Huisman gaat alles zijn gangetje. Een paar weken geleden heeft de winkel een kleine verbouwing ondergaan om meer ruimte te creëren. Een leuk nieuwtje uit de molen: in maart zijn we weer begonnen met het malen van kaneel. Inmiddels, vier maanden later, kunnen we melden dat er ruim 40 kilo kaneel is gemalen. Daarvan is 32 kilo al verkocht. Van onze zakjes kaneel zijn er inmiddels al meer dan 860 de deur uit gegaan. Daarnaast worden ze ook verkocht bij de Zaanstore. Omdat de kaneel dusdanig goed verkoopt, vergroten we binnenkort het assortiment met 40 grams strooiblikjes. Bij het uitkomen van deze Windbrief zullen deze in het assortiment te vinden zijn. Eind juni is er een levering geweest van 100 kilo kaneelstokjes om te vermalen. We kunnen weer een poosje vooruit!

DE SCHOOLMEESTER

door Arie Butterman

Tussen 1980 en 2001 zijn alle schuren van de molen gerestaureerd waarbij alle palen onder grondwaterpeil zijn afgezaagd en de penanten opnieuw werden gemetseld. Behalve bij het werkhuis, gerestaureerd in 1972/1973, hier zijn de penanten vanaf vloerhoogte opnieuw gemetseld zonder iets aan de palen te doen. Sinds een jaar of tien merken we dat er af en toe één verzakt en dan graven we de penant uit, zagen de palen af en metselen we een nieuwe penant met gebruikmaking van het bovenstuk uit 1973 zodat er eigenlijk niets van te zien is. Dit jaar is er door Ron ook weer een penant aangepakt waar de verzakking duidelijk zichtbaar was.

Oud bovenstuk van penant 1973 hangt aan de rode banden, Ron metselt laatste kier dicht

Centraal op de foto: de stijl hangend aan de legering, welke wordt ondersteund door twee dommekrachten

Op zondag 29 juni is er een Wijnproefwandeling gehouden door de Rotaryclub De Zaan – Zaandijk, bij een rondje De Schoolmeester-Watertoren-Het Prinsenhof-Rechthuis-De Schoolmeester. De opbrengst, € 3445,- komt ten goede aan de restauratie van Het Pink.

Penant is klaar

Foto's Arie Butterman

DE OOIEVAAR

door Matthijs Ero

In mei stond in het kader van het eeuwfeest De Ooievaar in de belangstelling. Speciaal daarbij was dat de molen tot in de kap kon worden bekeken. Bezoekers kregen uitleg over de historische bouwwijze, de precieze werking en bijvoorbeeld houtsoorten. Ed Pielkenrood vertelde daarbij over de werkomstandigheden destijds en illustreerde dit met een ongeval op De Ooievaar waarbij een voorvader van Ed blijvend letsel opliep. Het geheel maakte veel indruk op de bezoekers.

In juni zijn de roeden van de molen doorgehaald. Dat houdt in dat het gedeelte van de roeden die zich in de askop bevinden wordt onderhouden.

Omdat er geregeld olie wordt geslagen, stak Gijs van Soest een voorraad voorslagsbullen. In de zomermaanden voert de molenaar teerwerkzaamheden uit. Hierdoor blijven het stellingdek en de gevels goed bestand tegen weersinvloeden en behouden zij het rustieke uiterlijk.

Jubileumweekend bij De Ooievaar

Teerwerkzaamheden aan de molen

Foto's Matthijs Ero

DE KOKER

door Simon van der Meer

In de maand juli stond De Koker in het zonnetje in het kader van het 100-jarig jubileum. Aangezien de schilder helaas nog niet helemaal klaar was, maakten wij ons zorgen of dit van invloed zou zijn op ons feestje op 5 juli. Gelukkig was dit niet het geval. Alles wat met de schilder te maken had, hebben we kunnen afdekken met oude molenzeilen. Er was een leuke en leerzame wandeling van ongeveer vijf kilometer georganiseerd met start bij het Molenmuseum en finish bij de molen. Onderweg konden de deelnemers meer leren over de omgeving via een quiz. Bij aankomst was het mogelijk de molen te bezoeken en te genieten van koffie, thee en een heerlijke pannenkoek van door ons zelf gemalen meel. Wandelaars werd de mogelijkheid geboden om met de enige echte Limouseend van Ducktrail teruggebracht te worden naar het Molenmuseum. Helaas werkte in de ochtend het weer niet helemaal mee maar desondanks waren de eerste wandelaars om tien uur onderweg. Er was uiteindelijk een keer genoeg wind vanuit het zuidwesten en de molen liep lekker door (zonder zeilen).

Eén van de eerste bezoekers was een mevrouw die speciaal kwam omdat uit haar stamboomgegevens bleek dat een voorouder van haar molenaar was geweest in 1772. Dat was Barent Nooy die, volgens een lijst die in de molen lag, eigenaar was van de molen van 1749 tot 1783.

De eerste wandelaars arriveerden, een beetje nat van de regen, de eerste pannenkoeken van die dag werden gebakken door de vrijwilligers Marie Verkaik en een vriendin van haar. Het weer knapte op, het zonnetje kwam er echt bij en daardoor hebben we zelfs nog even kunnen malen. In de middag werd het extra gezellig door een muzikale bijdrage van een kennis van Ton Leeghwater, die accordeon kwam spelen. Alles bij elkaar een zeer geslaagde dag, ongeveer 60 deelnemers hebben de wandeling gemaakt, er werden ruim 80 pannenkoeken gebakken en de voorraad zakjes pannenkoekenmeel raakte uitverkocht.

Het jubileumweekend bij De Koker

Foto Simon van der Meer

DE ZOEKER

door Rick Bakker

Wie de laatste paar weken geregeld over de Schans loopt, is het vast opgevallen: bij De Zoeker stond wekenlang een hoogwerker. De molen is door molenaar Ruud geheel geschilderd. Daarbij heeft hij hulp gekregen

van zijn zoon Kenzy, die op oude foto's van de molen zag wat de historisch correctere kleurstelling van de molen moest zijn. Tijdens het schilderen moest de molen een paar weken dicht. Ook groepen konden helaas niet ontvangen worden, maar dankzij de molenaars en vrijwilligers van Het Jonge

Schaap konden ze daar ontvangen worden. Onze dank is groot dat dit zo opgelost kon worden! Op het moment van schrijven is Ruud nog druk bezig met de afrondende werkzaamheden. De molen ziet er weer fantastisch uit en kan er weer jaren tegenaan!

RONDJE MOLENS

HET PINK

door Christiaan Smit

De afgelopen maand juni stond Het Pink in de spotlight voor het 100-jarig bestaan van de Zaanse Molen. Traditiegetrouw waren wij open met luilak. We mochten zo'n 160 bezoekers ontvangen. Onze gasten konden genieten van een portie poffertjes en wat te drinken. Bovendien was er voldoende wind om olie te slaan. Het tweede evenement was ook een groot succes en voor herhaling vatbaar! We hadden een poppodium achter de molen geopend! Overdag mocht, via Fluxus geregeld, jong talent optreden. 's Avonds hadden we optredens van Sanne Zeik en Aura. Het was

heel sfeervol en knus. Ook is er voor de molen een crowdfundingactie gestart. We hopen met het geld dat uit deze actie komt de oosterschuur na de restauratie in te kunnen richten. Helpt u mee? Scan dan deze QR-code:

Foto Kevin Buis

DE GEKROONDE POELENBRUG

door Rick Struik

In een eerdere uitgave van de Windbrief werd al melding gemaakt van de renovatie van onze hut door het vrijwillige schilderscollectief van Het Jonge Schaap en door Herman die het timmerwerk heeft verzorgd. De hut is al enige tijd opgeleverd maar de vrijwilligers van De Gekroonde Poelenburg wilden graag iets terugdoen. Wij hebben voor de hele groep een lunch verzorgd in de hut, broodjes kroket en nog meer ongezonde hap. Ze hebben lekker zitten smikkelen, samen met twee molenaars die ook even aansloten.

Verder hebben wij wat problemen met de winderij waardoor we niet veilig kunnen hijsen. Wij hebben het euvel gemeld bij de

TAC die zo spoedig mogelijk een molenmaker zal vragen ernaar te kijken. We hopen snel weer in bedrijf te zijn.

Het schilderscollectief wordt verwend met een lunch

Foto Rick Struik

Zaannotarissen. Bevlogen, betrokken én in de buurt

Voor momenten die het leven gaan veranderen.

Bent u op zoek naar een notaris in de Zaanstreek? Onze specialisten staan klaar bij grote veranderingen in uw leven, zoals trouwen, erven, schenken of verkopen. Met kennis van familierecht, ondernemingsrecht en vastgoed loodsen wij u zorgvuldig en met aandacht door elk traject. Zaannotarissen werkt met een breed gespecialiseerd team, denkt mee en is dichtbij. Omdat elk mens, elk leven en elke onderneming maatwerk verdient.

ZAAN
NOTARISSEN

Zaandam
Burcht 10
1501 BA Zaandam

Wormerveer
Oude Blaauwweg 2
1521 RN Wormerveer

Assendelft - Watertoren
Communicatieweg Oost 12-9h
1566 PK Assendelft

GEWOON ZAANS GEWOON GOED 075 - 681 80 80, info@zaannotarissen.nl, zaannotarissen.nl

"Lokale kennis, landelijke klasse."

SAEN
GARANTIEMAKELAARS

ASSENDELFT- KOOG A/D ZAAAN- KROMMENIE- ZAANDAM

Memoriam
UITVAART
"Wat blijft zijn herinneringen"

Afscheidshuis Memoriam Uitvaart, Industrieweg 17 VO, 1521 NC Wormerveer
tel. 06 48 43 94 42 - info@memoriamuitvaart.nl - www.memoriamuitvaart.nl

**HEEFT U ER WEL
EENS AAN GEDACHT
VERENIGING DE
ZAANSCH E MOLEN
OP TE NEMEN IN UW
TESTAMENT?
OF AAN HET DOEN VAN
EEN SCHENKING?**

Er zijn verschillende mogelijkheden om de vereniging te steunen in haar belangrijke taak van het behoud van het industrieel molen erfgoed. Al bijna 100 jaar kan de vereniging haar werk doen dankzij haar leden en haar begunstigers. U leest er alles over op onze website: www.zaanschemolen.nl/schenken-anbi-status/ Of bel met het kantoor 075 621 51 48, keuze 5.

Foto Piet Meinen

Meer info: Marie Verkaik
e-mail: marieverkaik@zaanschemolen.nl

CONTRIBUTIE

De Zaansche Molen stuurt geen papieren herinneringen meer om de contributie te betalen. Voor de leden die de contributie zelf overschrijven en deze nog niet hebben betaald, is hierbij het verzoek om het bedrag aan ons over te maken op de IBAN van De Zaansche Molen, NL03 INGB 0002 8634 06, onder vermelding van uw lidmaatschapsnummer.

Als u uw e-mailadres doorgeeft, kunnen wij u eventueel een herinnering mailen. De tarieven vindt u hiernaast in de colofon van dit blad, maar een extra bedrag is altijd welkom en voor u mogelijk aftrekbaar van de belasting.

WORD VRIEND

U kunt de vereniging extra steunen als vriend door een donatie van € 100,00 per jaar of € 8,30 per maand.

Met deze extra steun kunnen we de komende 100 jaar molenerfgoed waarborgen. Voor onze vrienden organiseren we jaarlijks een exclusieve Vrienden van De Zaansche Molen-dag in één van onze molens. Hier ontmoet je andere vrienden en krijg je bij ons een kijkje achter de schermen.

Heeft u vragen, belt u ons dan tijdens kantooruren op 075 621 51 48 of mail naar info@zaanschemolen.nl.

ALGEMENE LEDENVERGADERINGEN

De uitnodigingen voor de ALV, met de te behandelen onderwerpen, worden uiterlijk twee weken van tevoren per e-mail verzonden aan onze leden en op de website geplaatst. Op aanvraag kunnen de uitnodigingen en de te behandelen onderwerpen per post verzonden worden. Dit kan via een mail naar info@zaanschemolen.nl of telefonisch: 075 621 51 48.

De laatste algemene ledenvergadering voor 2025 is gepland op 8 december.

**DE WINDBRIEF IS HET
VERENIGINGSBLAD
VAN DE ZAANSCH E MOLEN**

Overname van artikelen is slechts toegestaan na toestemming van de redactie en auteurs-rechthebbenden.

OPLAGE

4.000 exemplaren

HOOFDREDACTIE

Ed Pielkenrood

REDACTIE

Rick Bakker
Trudy Boom-Reuvekamp
Kees Jak, fotograaf
Sarah Vermoolen
Laurens Vis

VASTE MEDEWERKERS

Ron Couwenhoven
Jaap de Jong
Fulco Rol

EINDCORRECTIE

Gerard Möhring
Pien Krijger

REDACTIEADRES

Schansend 1
1509 AW Zaandam
Telefoon:
075 621 51 48
E-mail:
info@zaanschemolen.nl

ADVERTENTIE-ACQUISITIE

Telemarketing Zaanstad
Izabel de Roek-Nikolov
Telefoon: 06 53 34 70 71
E-mail: info@telza.nl

VORMGEVING

Trudy Boom-Reuvekamp
Omslag: Tekst & Uitleg

DRUK EN AFWERKING

Drukkerij Nuance

**COLOFON EN
ADRESGEGEVENS**
Vereniging De Zaansche Molen
Opgericht 17 maart 1925

KANTOOR

Schansend 1, 1509 AW Zaandam
Zaanse Schans, Telefoon: 075 621 51 48

E-mailadres:

info@zaanschemolen.nl

Geopend:

Maandag t/m donderdag 9.30 - 17.00 uur

BANKRELATIE

IBAN: NL03 INGB 0002 8634 06
t.n.v. De Zaansche Molen
afd. Ledenadministratie

RAAD VAN TOEZICHT

Voorzitter: Jan Goedhart
Secretaris: Abel Zwart
Lid: Joop Bergevoet
Lid: Anneke van Mispelaar
Lid: Henriette van Westerhoven-Beaujon
Lid: Lex van Zaane

DIRECTEUR-BESTUURDER

Katelijne Prinsenbergh

HOOFDCONSERVATOR

Drs. Henk J. Heijnen

VERTROUWENSPERSOON

Sophie Drenth, sophie@devp.nl
085 080 29 75

MOLENMUSEUM

Kalverringdijk 30, 1509 BT Zaandam
Geopend: dagelijks
(voor actuele openingstijden zie de website)

OPENINGSTIJDEN MOLENS

Zie www.zaanschemolen.nl

CONTRIBUTIE PER 12 MAANDEN

Lidmaatschap € 33,50. Jeugdleden (tot 18 jaar) € 28,50.
Als lid steunt u het behoud van het Zaanse molenerfgoed.
Daarnaast ontvangt u vier keer per jaar ons verenigingsblad de Windbrief, de digitale nieuwsbrief en heeft u gratis toegang tot onze molens en het Molenmuseum.
Het lidmaatschap opzeggen kan tot 3 maanden voor de einddatum van het lidmaatschap.

Belegde Broodjes voor elke gelegenheid!

Vers, smaakvol en bezorgd in heel de Zaanstreek
 Of het nu gaat om een zakelijke lunch, een feestje, een vergadering of gewoon een lekkere lunch op kantoor – wij leveren **dagverse belegde broodjes** voor alle gelegenheden.

- ✓ Ruime keuze uit luxe broodjes, wraps & vegetarische opties
- ✓ Altijd vers bereid met lokale ingrediënten
- ✓ Op maat gemaakt voor jouw event
- ✓ Vegetarisch, veganistisch, halal en andere dieetwensen
- ✓ Snelle en betrouwbare bezorging in de hele Zaanstreek e.o.

Proef het verschil en verras je gasten of collega's!
 Bestel vandaag nog: 075-6281719
 Meer informatie? Kijk op onze website

Vers **belegde** broodjes uit eigen bakkerij haal je natuurlijk bij het **Zaanse bakkertje!**

Lagedijk 11a, Zaandijk
www.hetzaansebakkertje.com

windmolenmakerij
"Saendijck" b.v.

**Onderhoud
 Restauratie
 en
 Nieuwbouw**

post adres: Windmolenmakerij Saendijck b.v.
 Weiver 29
 1551 SC Westzaan
 06-20295580 075-6281425
www.saendijck.com

Schilders- en Afwerkingsbedrijf

Van der Werff

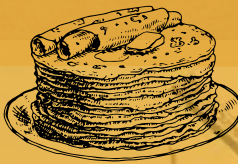
Dorpsstraat 255,
 1566 BA Assendelft

075- 687 4812
 06 53 896 106
 06 300 98 303

g.vanderwerff@xs4all.nl

RESTAURANT DE KRAAI FELICITEERT DE ZAANSCH E MOLEN MET HAAR 100 JARIG BESTAAN!
OP NAAR DE VOLGENDE MIJLPAAL.

**U BENT
 VAN HARTE
 WELKOM
 IN ONS
 RESTAURANT**

RESTAURANT
De Kraai
 PANCAKES ★ PANNENKOEKEN ★ CRÊPES
 PFANNKUCHEN ★ PANQUEQUES

25% KORTING
 VOOR DE LEDEN VAN VERENIGING
 ZAANSCH E MOLEN OP VERTOON
 VAN LEDENPAS*

PANNENKOEKEN ETEN OP DE ZAANSCH SCHANS? ★ DEKRAAI.NL

RESTAURANT DE KRAAI
 KRAAIENPAD 1
 1509 AX ZAANDAM
 T 075 - 615 64 03
 E info@dekraai.nl

OPENINGSTIJDEN
 MRT T/M OKT ⇄ 09:00 - 18:00
 JAN, FEB, NOV EN DEC ⇄ 09:00 - 17:00
 365 DAGEN PER JAAR GEOPEND!

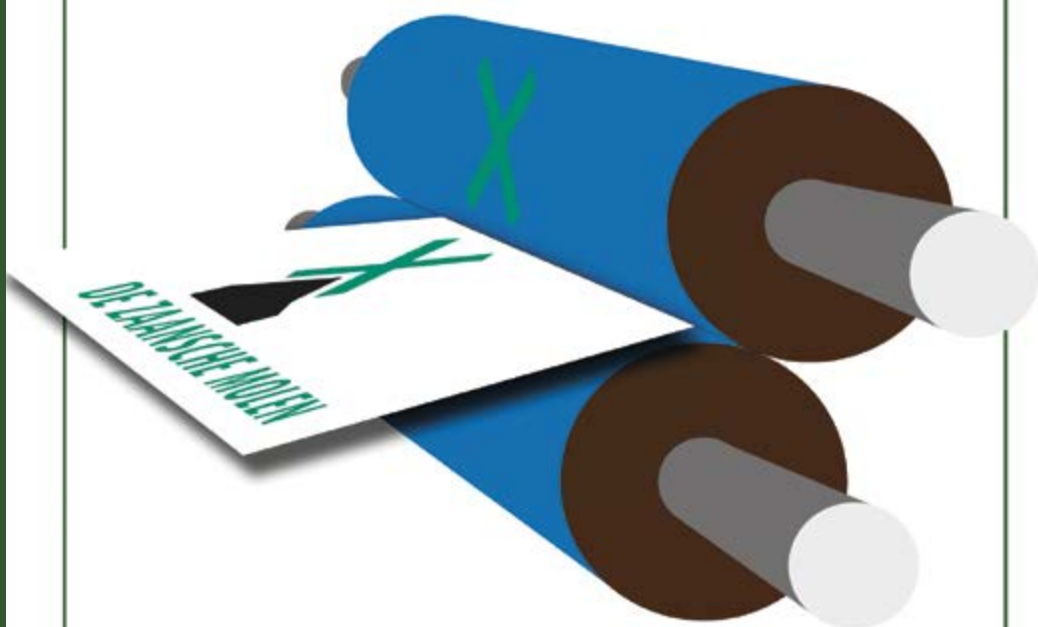
*NIET IN COMBINATIE MET ANDERE ACTIES, ARRANGEMENTEN OF AANBIEDINGEN.
 MAXIMAAL 4 PERSONEN PER LEDENPAS.

drukkerij

NUANCE B.V.

ctp - offset - digitaal - plotten - afwerken

NUANCE^{BV}
GRAFISCHE PRODUCTIES

Kalf 1 • 1509 AA Zaandam • Tel.: 075 - 617 03 69
www.nuancegp.nl • info@nuancegp.nl

DE MENSEN VAN DE ZAANSCH E MOLEN

EDITIE 1 maart 2025

- ♦ **MAALPLOEGEN** van De Zoeker,
De Kat en De Gekroonde Poelenburg
- ♦ **RAAD VAN TOEZICHT**
- ♦ **TECHNISCHE ADVIES COMMISSIE**

EDITIE 2 juni 2025

- ♦ **MAALPLOEGEN** van Het Prinsenhof,
De Ooievaar en Het Pink
- ♦ **MOLENAARSOVERLEG**
- ♦ **MUSEUMCOMMISSIE**
en **MUSEUMVRIJWILLIGERS**

EDITIE 3 september 2025

- ♦ **MAALPLOEGEN** van De Koker,
Het Jonge Schaap en De Schoolmeester
- ♦ **VRIJWILLIGERS ADVIESCOMMISSIE**
- ♦ **EDUCATIETEAM**

EDITIE 4 december 2025

- ♦ **DE MAALPLOEGEN** van De Huisman,
De Bleek e Dood en De Bonte Hen
- ♦ **WINDMOLEN COMPAGNIE**
- ♦ **VRIJWILLIGERS WINDBRIEF EN NIEUWSBRIEF**
- ♦ **JUBILEUM WERKGROEP**

IN DIT NUMMER
**IN DE
SPOTLIGHT**

DE ZAANSCH E MOLEN

100 JAAR
DE ZAANSCH E MOLEN
VOLOP IN BEWEGING!

TER GELEGENHEID VAN HET JUBILEUM zijn alle molens in volle actie gefotografeerd. De beweging is een metafoor voor de **KRACHT, ONTWIKKELING EN SAMENWERKING** van alle mensen die de vereniging hebben gevormd en dat ook in de toekomst zullen blijven doen.